

Kúria végzése

Az ügy száma:	Bfv.II.1.435/2024/9.
A határozat szintje:	felülvizsgálat
A tanács tagjai:	Dr. Somogyi Gábor, a tanács elnöke Dr. Nagy Antal, előadó bíró Dr. Harangozó Attila, bíró Dr. Demeter Zsuzsanna, bíró Dr. Metzing Márton, bíró
Az eljárás helye:	Budapest
Az eljárás formája:	tanácsülés
Az ülés napja:	2025. június 19.
Az ügy tárgya:	sikkasztás büntette
Terhelt:	...
Első fok:	Nyíregyházi Járásbíróság, 20.B.336/2021/101., ítélet, tárgyalás, 2023. szeptember 12.
Másodfok:	Nyíregyházi Törvényszék, 1.Bf.513/2023/9., végzés, nyilvános ülés, 2024. április 23.
Az indítvány előterjesztője:	a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Főügyészség
Az indítvány iránya:	a terhelt terhére

Rendelkező rész

A Kúria a sikkasztás büntette miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Főügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Nyíregyházi Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Bf.513/2023/9. számú végzését hatályon kívül helyezi, és a másodfokú bíróságot új eljárásra utasítja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

[1] I. 1. A Nyíregyházi Járásbíróság a 2023. szeptember 12. napján kihirdetett 20.B.336/2021/101. számú ítéletével a terheltet az ellene folytatólagosan elkövetett sikkasztás

büntette [Btk. 372. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont] miatt emelt vád alól felmentette. A bíróság rendelkezett a zár alá vétellel érintetett üzletrész, illetve ingatlan vonatkozásában a zár alá vétel feloldásáról, a sértett által előterjesztett polgári jogi igény érvényesítésének egyéb törvényes útra utasításáról, a lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

[2] A vádhatóság fellebbezése folytán eljáró Nyíregyházi Törvényszék a 2024. április 23. napján kihirdetett 1.Bf.513/2023/9. számú végzésével az elsőfokú ítéletet a tárgyalási napok pontosítása mellett helybenhagyta.

[3] 2. A jogerős ítéletben írt tényállás a következőket rögzíti:

[4] A cég 1 (cégjegyzékszáma: ..., székhelye: cím 1) önálló képviseletre jogosult ügyvezetője 2013. január 29. napjától a terhelt volt.

[5] A cég 2 sértett képviseletében eljáró személy 1 település 1-en, 2006. január 15. napján fuvarozási keretszerződést kötött a cég 1-gyel úgy, hogy a keretszerződést a terhelt, mint a cég cégjegyzésre önállóan jogosult ügyvezetője írta alá. A keretszerződés adatai alapján a felek megállapodtak abban, hogy a fuvarozó, tehát a cég 1 átveszi, majd a rendeltetési helyre szállítja és a címzettnek átadja a megbízó, azaz a cég 2 sértett által átadott küldeményt. A fuvarozó a küldeményt közúti áru fuvarozással továbbítja a megbízó által megjelölt helyre, amely a fuvarozás teljesítésének a helye. A fuvarozás teljesítését, a küldemény címzettnek történő átadását a fuvarozó a fuvarlevél egy példányának a megbízóhoz való visszajuttatásával igazolja. Ez az ún. terítőjáratos szállítmányozás volt.

[6] A kiszállított áruk esetében kétféle számlázás történt. Egyrészt az átutalásos vevők esetén a partner utólag, a bankszámlára történő fizetéssel teljesített, míg a készpénzes értékesítés esetén a szállító, azaz a cég 1 a kiszállított áru mellett már a készpénzes számlát is magával vitte, amit átadott a partnernek, majd átvette az áru ellenértékét. A visszaérkezést követő 1-7 napon belül az átvett pénzt át kellett adni a cég 2 részére, azzal el kellett számolni, majd a fuvardíjról a terhelt hetente állított ki számlát.

[7] A fuvarozási keretszerződés 7. pontja a fizetési határidőt a fuvarszámlák teljesítése tekintetében 15 napban jelölte meg.

[8] 2008. és 2009. években – ma már közelebről meg nem határozható időpontban – a cég 2 akkori ügyvezetője szóban megállapodott a cég 1 vezetőjével, a terhelttel, hogy az árukiszállítást végző sofőrök szedjék be a cég 2 megbízásából a vevőkhöz kiszállított áru vételárát azoktól, akik készpénzben akartak fizetni. A beszedett pénzeket döntően a cég 2 település 1-i telephelyén, illetve néhányszor a település 2-i telephelyén kellett leadni. A szóbeli megállapodás és a kialakult gyakorlat szerint a sofőr, az ügyvezető (a terhelt), vagy a férje, férje halála után pedig a lánya, illetve a veje adta le a pénzüsségeket kezdetben a fuvarteljesítés után 1-2 héten belül. E megállapodást a cég 1 ügyvezetője, a terhelt és a cég 2 képviselői (személy 1, személy 2, majd személy 3) kifejezetten sem szóban, sem írásban nem módosították.

[9] A cég 2 készpénzes kiszállításainak pénzügyi rendezése, könyvviteli nyilvántartása a következőképpen történt a felek megállapodása alapján: az áru felpakolását követően a sofőr a cég 2 fuvarszervezőjétől, személy 4-től fuvarlevelet, számlákat és egy számla összesítőt, A/4-es alakú, kézzel írott nyilvántartást vett át, amelynek birtokában megkezdte az áru terítését. A számlát a felrakott árurol 2 példányban állította ki a fuvarszervező, és az egyik példányt átadta a cég 2 részéről személy 5-nek. Személy 5 2003. március 12. napjától állt alkalmazásban a cég 2-nél, kezdetben általános adminisztrátorként, majd 2010. április 1. napjától pénztáros-adminisztrátori tevékenységet látott el, 2011. június 1. napjától pedig a cég pénzügyi-gazdasági vezetője lett. Személy 5 a kiszállított árurol készült számlák alapján könyvelte le a felrakott, kiszállított árut egy bizonyos „hiteles vevő” nevű számlára. A „hiteles vevő” nevű számlán könyvelték el a készpénzes fizetésű számlákat. Miután az áru

kiszállításra került, a sofőr, vagy a cég 1 részéről valaki (a terhelt, a férje, a veje vagy a lánya) elszámolt a beszedett pénzzel. A pénz átvételéről minden esetben 2 példányban átvételi elismervény készült, amelyből 1 példányt visszaadtak az átadó részére. Ezt követően a készpénz átvételéről bevételi pénztárbizonylatot állított ki a pénzügyi vezető, majd ennek mellékletében rögzítette, hogy mely számlák kifizetése történt meg. Ezt követően a könyvelőiroda ebből kiegyenlítette a „hiteles vevő” követelést.

[10] A megállapodást követően a terhelt kizárólag személy 5-tel, a cég 2 pénztáros-adminisztrátorával, illetve pénzügyi-gazdasági vezetőjével állt kapcsolatban.

[11] A cég 1 a cég 2 felé 2008. és 2011. év között az átvett készpénzzel maradéktalanul elszámolt.

[12] A két gazdasági társaság között jelentős értékű volt a gazdasági kapcsolat. 2011 novemberétől 2018. áprilisáig a cég 1 495.726.491 forint értékű árut szállított ki a cég 2 megbízásából. Ebből 428.958.539 forint értékű áru átvételéről szóló számlán szerepel a cég 1 bélyegzője és aláírása is. 42.309.525 forint értékű számlán kizárólag aláírás szerepel, de hiányzik a cég 1 bélyegzője, 9.140.675 forint értékű számlán van aláírás, de nincs bélyegző, míg 15.317.752 forint értékű számlán sem aláírás, sem bélyegző nem szerepel.

[13] 2012. évben a cég 1 a megnövekedett üzemanyagár miatt nehéz pénzügyi helyzetbe került, azonnal likvid tőkére volt szüksége, ami a cégnek nem állt rendelkezésére.

[14] A cég 1 harmadik személytől kölcsönt vett fel a cég pénzügyi nehézségeinek átmeneti áthidalására, amelynek kamatát és az egyéb költségeit (pl. lízingdíj, megnövekedett üzemanyagár) csak úgy tudta fizetni, hogy a cég 2 részére beszedett vételár összegből ideiglenesen visszatartott, később számolt el vele, a korábban kialakított 7-10 napos határidő lejártá után. 2016. évben a terhelt férje, személy 6 súlyosan megbetegedett. A terhelt jelentős pénzügyi költségeket költött a férje kezelésére, gyógyszerekre, táplálék-kiegészítőkre, orvosi segédeszközökre, ami pénzügyileg megterhelte a családot. Személy 6 2017 áprilisában elhunyt.

[15] 2012. évben személy 5, a cég 2 pénzügyi-gazdasági vezetője által készített elszámolás szerint a cég 1-nek a cég 2 felé 2012. december 11. napjával bezárólag 891.250 forint tartozása állt fenn. 2012. évtől folyamatosan nőtt ez az összeg, amivel a terheltnek a sértett felé el kellett volna számolnia.

[16] A terhelt azt követően, hogy közölték vele, hogy nagyobb összegű tartozása van, fuvardíjat már nem is vett fel a teljesített fuvarszolgáltatásokért, hanem azt kérte, hogy azt tudják be tartozásának fejében. Ezzel a pénzügyi munkatárs és a vezetőség is egyetértett, jóváhagyta azt.

[17] A hiány rendezése, csökkentése érdekében személy 5 javaslatára megállapodtak abban, hogy a fuvarszámlán szereplő fuvardíjat nem fizeti ki a cég 2 a cég 1 részére, hanem azt betudják a tartozásba, kompenzálják. Ennek könyvelése úgy történt, hogy az adott fuvarszámlán szereplő fuvardíjat a cég 2 készpénzben befizette a cég 1 házipénztárába, a cég 1 pedig bevételezte oda. Ez által az adott fuvardíjszámla összegével csökkent a cég 1 cég 2 felé fennálló tartozása, ténylegesen pénzügyi mozgás azonban nem történt. Személy 5, mint a cég 2 pénzügyi vezetője, saját hatáskörében állapította meg, hogy a befolyt összegből melyik számla kerül előbb kiegyenlítésre. Alapvető rendezési elv volt, hogy a legrégebbi számlát írják jóvá. Ez a gyakorlat, amelyről személy 5 a cég 2 vezetőit nem tájékoztatta, 2012. év végétől 2018. év végéig tartott. A cég 2 vezetőinek az éves beszámoló, mérleg alapján tisztában kellett lenniük azzal, hogy a terhelt a vádbeli időszakban milyen összegű tartozást halmozott fel a cégük felé, azonban a cég 2 részéről ezen időszak alatt senki nem jelezte a terhelt irányába, hogy ezzel a pénzügyi elszámolással nem értenek egyet. A cég 2 és a cég 1 között tartós, jó bizalmi kapcsolat volt.

[18] A terhelt bár 2012. és 2018. év között folyamatosan fizette elmaradt tartozásait, mivel azonban azok mindig a legkorábbi tartozásba kerültek beszámításra, és újabb tartozások is folyamatosan keletkeztek, a hiány nem csökkent, hanem nőtt.

[19] 2017. év második felében – férjének halála után – a terhelt kérésére 2017 decemberében személy 5 pontos elszámolás, nyilvántartás átadása nélkül, szóban közölte, hogy kb. 25.000.000 forint összeggel tartozik a terhelt a cég 2 felé.

[20] 2018 év tavaszán, a cég 2 2017. év beszámolójának készítésekor személy 7, a cég 2 könyvelője észlelte, hogy több éves követelése van a cég 2-nek a cég 1-gyel szemben. Ezt jelezte a cég 2 képviselője felé. A cég 2 képviselői, személy 3 és személy 2 2018 áprilisában szembesítették személy 5-öt, cégük pénzügyi vezetőjét a hiánnyal, majd először 2018 májusában szólították fel a terheltet, mint a cég 1 ügyvezetőjét a tartozás rendezésére, aki ekkor 18.975.120 forint készpénz be nem fizetését ismerte el. A sértett cég képviselője felszólította a terheltet a tartozás azonnali kifizetésére. A terhelt vállalta a cég 1 cég 2 felé fennálló tartozásának visszafizetését, azonban annak összecszerülésében a sértett cég képviselőjével nem tudott megállapodni.

[21] A terhelt a cég 1 ügyvezetőjeként 2011. és 2018. év között 44.607.620 forint értékű áru terítésével beszédett készpénzzel nem számolt el a cég 2 felé. 2018. november 27. napján 5.800.000 forintot fizetett be a cég 2 bankszámlájára, majd 2019. január 3. napján 2.415.795 forintot készpénzben adott át a sértett részére, tartozása csökkentése végett. Jelenleg fennálló tartozásának összege 36.391.825 forint.

[22] II.1. A bíróság jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Főügyészség terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt, a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont ac) alpontjában írt felülvizsgálati okból.

[23] Az indítványozó álláspontja szerint – részletesen elemezve a Btk. 372. § (1) bekezdésében körülírt sikkasztás bűncselekményének törvényi tényállási elemeit – a cég 1 fuvarozói által a vevőktől átvett ellenérték – nem vitatottan – nem a cég 1, hanem a cég 2 tulajdonát képezte. A bíróság által megállapított tényállás szerint is a cég 1 fuvarozója a cég 2 megbízásából vette át a vételárat, a terheltnek pedig az lett volna a kötelessége, hogy a szóbeli megbízás alapján rábízott összeget a cég 2 pénztárába befizesse. Az adott jogi helyzetben a készpénz vételár átvételével összefüggésben a cég 1 a cég 2 képviselőjeként járt el, az ügylet ezen részét a sértett nevében és érdekében bonyolította. Az átvett és a terhelt által a sértettnek meg nem fizetett összegeknek meghatározott rendeltetése volt. Ekként a vevők által készpénzben megfizetett vételár a terheltre rábízott idegen dolog volt.

[24] Az irányadó tényállás alapján nem vitás, hogy a terhelt a rábízott, meghatározott rendeltetéssel készpénzben átvett, számára idegen vételár egy részét – a bíróság által is megállapítottan – részben időlegesen, részben véglegesen más célra fordította, saját, illetve gazdasági társasága érdekében használta fel, nem fizette meg a tulajdonos cég 2 sértettnek, hanem azt eltulajdonította, illetve a készpénz ideiglenes használatával jogtalanul sajátjaként rendelkezett, mégpedig rendszeres haszonszerzésre törekedve. Ekként – az indítványozó álláspontja szerint – vonatkozásában az üzletszerűség valamennyi fogalma eleme is megvalósult.

[25] Érvelése szerint a tényállásban nem került rögzítésre olyan tény, amely szerint a cég 2 képviselője hozzájárult akár előzetesen, akár utólag ahhoz, hogy a terhelt, mint a cég 1 képviselője, a cég 2 részére a meghatározott rendeltetésű pénzösszegeket eltulajdonítsa. A terhelt tisztában volt, illetve lehetett a cég 2 sértett tényleges képviselőjének személyével is, akárcsak azon körülménnyel, hogy személy 5-tel, a cég 2 alkalmazottjával szükséges a konkrét elszámolást elvégeznie. Tényszerű, hogy a sértetti hozzájárulás kapcsán a valójában

releváns körülményről nyilvánvalóan nem lehetett ismerete, hogy a cég 2 sértett képviselőjére valójában jogosult személy, vagyis személy 1 tanú a megállapodásukban rögzítetteket bármilyen módon módosította volna, hozzájárulva a készpénz terhelti felhasználásához, hiszen ilyen megbeszélésre, egyeztetésre nem került sor és ezt az eljárás bíróságok sem állapíthatták meg. Ennek hiányában pedig a terhelt azon feltételezése, illetve a bíróság ilyen következtetése, mely szerint a sértett hozzájárult ahhoz, hogy a terhelt az általa rábízott pénzeszegeket eltulajdonítsa, vagy azzal sajátjaként rendelkezzen, oly módon, hogy azt a saját vállalkozása működtetésére, illetve családja megélhetésére felhasználja, tényadatokkal nem alátámasztott, és a felülvizsgálati eljárásban nem támadhatatlan.

[26] Hangsúlyozta, hogy abban az esetben, amennyiben a cég 2 képviselőjére ténylegesen jogosult személy valóban hozzájárult volna a késedelmes befizetéshez, illetve ahhoz, hogy a kötelmi jellegű fizetési kötelezettségét a már meglévő tartozásba beszámítsák, nem jelenti sem a már eltulajdonított készpénz eltulajdonításához való előzetes hozzájárulást, sem, hogy a jövőben a tulajdonába kerülő pénzeszegeket, amelyek szintén a kötelezett birtokába kerülnek elszámolási kötelezettséggel, a kötelezett ugyancsak eltulajdonítsa. A fuvardíjak tényállásban rögzítettek szerinti beszámítása azon pénzeszegbe, amely ugyan a cég 2 tulajdonát képezte, azonban azzal a cég 1 nem számolt el felé, nem a folyamatosan átvett pénzeszegek eltulajdonításához való hozzájárulás, hanem a már létező tartozás megszüntetése okán történt. A tartozás összege pedig nem csökkent, hanem folyamatosan emelkedett. A tényállás olyan ténymegállapítást, amely szerint a cég 2 képviselői hozzájárultak volna ahhoz, hogy a terhelt ezt a pénzeszeget akár a cégére, akár a saját érdekkörén belül más nem ismert célra fordítsa, nem tartalmaz. Mindezek figyelembevételével az eljárás bíróságok – álláspontja szerint – téves jogi következtetést vontak le, amikor a terheltet az ellene sikkasztás büntetése miatt emelt vád alól felmentették a Be. 566. § (1) bekezdés a) pontjában írt okból, ezért indítványozta, hogy a Kúria a Be. 663. § (1) bekezdés a) pontja és a Be. 663. § (3) bekezdése alapján a Nyíregyházi Járásbíróság 20.B.336/2021/101. számú ítéletét és a Nyíregyházi Törvényszék 1.Bf.513/2023/9. számú végzését helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárás lefolytatására.

[27] 2. A Legfőbb Ügyészség BF.1208/2024/4. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt az alábbi érvek mentén tartotta fenn.

[28] Előre bocsátva, hogy a rábízott dolog eltulajdonításából eredő tartozás kezelése a főügyészség indítványában írtakkal szemben nem kötelmi eredetű jogviszony, hanem a rábízott tulajdonnal való elszámolás kötelezettségéből fakad, rámutatott, hogy a bűnösségre vont jogkövetkeztetés helyességét megelőzően szükséges vizsgálni, hogy a jogerős ítélet egyáltalán alkalmas-e a felülvizsgálati eljárásban történő érdemi felülbírálatra, azaz annak elbírálására, hogy az alapügyben megállapított tényállás alapján a bíróság a büntető anyagi jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően vont következtetést a terhelt bűnösségének hiányára. Hangsúlyozta, hogy a jogerős ítéletben megállapított tényállás feloldhatatlan ellentmondásokat tartalmaz a terhelt ügyvezetői minőségének kezdeti időpontját, a cég 1 tartozása keletkezése okát, a tartozás végösszegének kialakulását, a terheltnek a tartozás csökkentése érdekében alkalmazott, az ellenkövetelés beszámításán alapuló elszámolási rendszer kialakításában való szerepét, valamint a terhelt tudattartalmát illetően.

[29] Kiemelte, hogy az elsőfokú ítélet szerint a terhelt nem fordította saját célra a cég 2 által leszállított áru ellenértékeként átvett pénzeszegeket, míg a másodfokú bíróság – érintetlenül hagyva az elsőfokú bíróság által az előzőek szerint megállapított tényt – ezzel ellentétes ténymegállapítást tett annyiban, hogy azt rögzítette, miszerint a cég 1 harmadik személytől felvett kölcsön kamatait, valamint egyéb költségeit fizette ki a cég 2 részére beszedett vételárösszegeből, amelyet ideiglenesen visszatartott, valamint végül 44.000.000 forint összeggel nem számolt el. A másodfokú bíróság ide tartozóan ugyancsak rögzítette,

hogy a terhelt családjának jelentős kiadásai merültek fel a terhelt férjének megbetegedése miatt, azonban a kiadások és a cég 1 cég 2 felé fennálló tartozása közötti kapcsolatot illetően semmilyen ténymegállapítást nem tett. Így sem azt nem tartalmazza a tényállás, hogy a cég 2 részére átvett pénzüsszegeket családja kiadására fordította, sem azt, hogy erre nem került sor. Ezen túlmenően a tényállás hiányosságaként rótt fel, hogy azon összeg – a másodfokú bíróság által megállapítottak szerint – amellyel a terhelt a cég 1 részéről nem tudott elszámolni, miből adódott. Ezzel összefüggésben rámutatott, hogy mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság a tudati tényeket – melyek a tényállás részét képezik – a terhelt szándékára vont jogkövetkeztetéssel összemosta, melyből adódik, hogy a jogerős ítéleti tényállás alapján nem állapítható meg, hogy a terhelt tudata az elkövetést illetően mire terjed ki és mire nem.

[30] Minthogy a jogerős ítéletben megállapított tényállás olyan ellentmondásokat tartalmaz, amelyek miatt a felelősségre vonás szempontjából jelentős kérdésekben, így a terhelt felmentése tekintetében nem állapítható meg az, hogy a bíróság milyen tényállásra alapította ítéletének a felülvizsgálati eljárás alapjául szolgáló rendelkezését, indítványozta, hogy a Kúria a Be. 663. § (1) bekezdés b) pontja alapján, a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen a Nyíregyházi Járásbíróság 20.B.336/2021/101. számú ítéletét, valamint a Nyíregyházi Törvényszék 1.Bf.513/2023/9. számú végzését helyezze hatályon kívül és utasítsa az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására.

[31] 3. A terhelt védője a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Főügyészség indítványára tett észrevételében hangsúlyozta, hogy a másodfokú bíróság ítéletének [103]-[107] bekezdésében részletesen számot adott arról, hogy a sikkasztás elkövetési magatartásaként definiált eltulajdonítás nem merülhet fel, míg a törvény szerint lehetséges másik elkövetési magatartást, a sajátként való rendelkezést kizárja a sértett – a pénzügyi vezetője útján történő – hozzájárulása a teljesítés késedelmes voltához.

[32] Ezen utóbbi körülmény fennálltára vont következtetés helyességét azon tény is megerősítette, miszerint a terhelt és a sértett cég gazdasági vezetője halasztott fizetési gyakorlatot alkalmazott, mely ezáltal nem a terhelt szubjektív következtetéseként, hanem tényleges felhatalmazásként, azaz tudati tényként értelmezhető, mint ahogyan a fuvardíjak kompenzálásával az aktuális tartozás mértékének csökkentése is.

[33] A Be. 659. § (1) bekezdésében foglaltakra utalva mutatott rá, hogy a felülvizsgálati indítvány a bírói mérlegelés tiltott támadásaként értelmezhető. Egyetértve a Legfőbb Ügyészség átiratában foglaltakkal azt emelte ki, hogy a sikkasztás megállapíthatóságának alapvető feltétele a terhelti tudattartalom tisztázása, melynek vizsgálata során azonban az alapügyben eljáró bíróságok álláspontja szerint helyes következtetésre jutottak, ekként kizárólag felmentésnek lehetett helye.

[34] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a Be. 662. § (1) bekezdése alapján a Nyíregyházi Járásbíróság, illetve a Nyíregyházi Törvényszék mint másodfokú bíróság támadott határozatát hatályában tartsa fenn.

[35] **III.** A felülvizsgálati indítvány az alábbiak szerint alapos.

[36] 1. Az iratokból kitűnően a Nyíregyházi Törvényszék 2024. május 22. napján kézbesítette az ügyészség részére a jogerős ügydöntő határozatot, amelyhez képest a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Főügyészség a Be. 652. § (3) bekezdésben meghatározott határidőn belül, 2024. október 11. napján, ekként joghatályosan nyújtotta be a terhelt terhére szóló felülvizsgálati indítványt.

[37] 2. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen, és kizárólag a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem

bővíthető, ezért az azon kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek.

[38] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont ac) alpontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével mentette fel a terheltet. Ezért az ügyészség indítványában törvényes felülvizsgálati okra hivatkozott, az alapján a felülvizsgálatnak helye van.

[39] Ugyanakkor a felülvizsgálati eljárás megkerülhetetlen szabálya, hogy a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. Ezzel összhangban a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés]. A jogkövetkeztetések helyessége tehát kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével ítéltető meg (BH 2004.102., BH 2021.280.).

[40] Felülvizsgálat keretében az eljárási törvény a jogerős ítélettel szembeni jogi kifogások előterjesztésének lehetőségét biztosítja. Éppen ezért a Kúria már az indokolás e pontján rögzíti, hogy az alapügyben eljáró bíróságok ténybeli következtetései a felülvizsgálati eljárás során érinthetetlenek. Következésképpen, a támadott ügydöntő határozat jog- és ténybeli következtetései az indítvány elbírálása során élesen elkülönítendőek és a Kúria az általa folytatott rendkívüli jogorvoslati eljárásban kizárólag az előbbieket helytállóságát vizsgálta, mégpedig az irányadó tényállás alapulvételével.

[41] Az irányadó tényállás pedig az ítélet egészében és tartalmilag vizsgálandó (BH 2015.216.I.), és ezért a tényálláshoz tartozónak kell tekinteni mindazon történeti tényeket, amelyeket az ítélet megállapított, függetlenül attól, hogy ítéletszerkesztési hiba folytán a bíróság esetlegesen nem a történeti tényállásban rögzítette, hanem az indokolás más részében, így a bizonyítékok értékelése vagy a jogi indokolás körében (BH 2016.163.III.), avagy éppen ellenkezőleg; a tényállás részeként rögzített olyan, tényadatnak nem tekinthető kinyilatkozásokat, melyek valójában jogkövetkeztetéseket tartalmaztak, nem tekintette az irányadó tényállás részének.

[42] Erre figyelemmel a Kúria nem tekinti az irányadó tényállás részének az elsőfokú ítélet [26] és [27] bekezdésében írtakat, minthogy az a fentebb körülírtak szerinti körbe eső, a megállapított elkövetési magatartást a törvényi elkövetési magatartásokkal egybevető, illetve a terhelt szándékosságára vonatkozó jogkövetkeztetéseket tartalmaz.

[43] 3. A felülvizsgálati indítvány szerint az ügyben eljáró bíróságok tévedtek, amikor az irányadó tényállás alapján nem állapították meg a terhelt bűnösségét a Btk. 372. § (1) bekezdésébe ütköző, azonban a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő sikkasztás büntetében. Ez kétségtelen jogi – nem ténybeli – támadás, a megállapított tényekből vont jogkövetkeztetés kifogásolása.

[44] A Kúria általi felülbírálat jelen ügyben tehát annak vizsgálatát jelenti és igényli, hogy az eljáró bíróságnak az irányadó tényállás alapján a terhelt büntetőjogi felelőssége hiányára vont jogkövetkeztetése megfelel-e a büntető anyagi jog szabályainak.

[45] 3.1. A Btk. 4. § (1) bekezdése szerint bűncselekmény az a szándékosan vagy – ha e törvény a gondatlan elkövetést is büntetni rendeli – gondatlanságból elkövetett cselekmény, amely veszélyes a társadalomra, és amelyre e törvény büntetés kiszabását rendeli.

[46] Felülvizsgálatban a bűncselekmény hiányában felmentő rendelkezés felülbírálatának egyaránt tárgya a tényállásszerűség és a bűnösség kérdése. A tényállásszerűség az ún. tárgyi okozatosság, a bűnösség pedig az ún. alanyi okozatosság. A kettő együtt adja ki, hogy az elkövető tehet arról, amit a terhére róttak, amivel vádolják, mert van olyan külvilágbeli magatartása, ami a büntető törvényi tényállás szerinti elkövetői magatartás (mint szükséges

ismérv a tárgyi oldalon); és mert tehet az ilyen magatartás tanúsításáról. Ez utóbbi az anyagi jogi bűnösség elengedhetetlen alapja, ami az alany tudati, gondolati világával függ össze (és mint ilyen, szükséges ismérv az alanyi oldalon). A bűncselekmény hiánya pedig ezek hiányát jelenti.

[47] Kétségtelen, hogy – mint minden bűncselekmény esetében – a tudattartalom vizsgálata perdöntő. Az elkövető tudatának tartalma törvényi tényállási elem, az ún. alanyi okozatosság: a tárgyi oldal elemeinek (elkövetési magatartás) a külvilágban való megnyilvánulása, ténybelisége és az elkövető ahhoz való akarati viszonyulása. Ez a viszonyulás az elkövetőn belüli, külvilágtól elzárt. Ezért az elkövetői magatartásról a tudatban előzetesen, illetve egyidejűen meglévő képzet mindig csak valamely, a külvilágban megnyilvánuló, illetve megnyilvánult fizikai, illetve más által érzékelhető (avagy mérhető) tényből való következtetéssel ragadható meg, s mint ilyen, ténykérdés. Ebből az aktuális tudattartalomra, ekként szándékosságra (avagy gondatlanságra), illetve annak mikéntjére, s a bűnösségre vont következtetés viszont jogi értékelés, ami ezért jogkérdés.

[48] Jelen ügyben eldöntendő kérdés, hogy az irányadó tényállás alapján igényel-e érdemben büntetőjogi megítélést valamely irányadó tényállás szerinti (és a vádban felrótt) magatartás. Másképpen szólva a felmentés folytán nem maradt-e törvénysértő módon, büntetőjogi megítélés nélkül valamely olyan magatartás, ami a vádban felrótt, és az eljáró bíróság által is tényként megállapított.

[49] A vádelv alapján a bíróság köteles a vádat kimeríteni, de a vádon túl nem terjeszkedhet [Be. 6. § (2) bekezdés]. Kétségtelen az is, hogy felülvizsgálati okot az ügydöntő határozat valamely (ügydöntő) rendelkezése képezi.

[50] Ha az ügyész törvényi határidőn belül a felmentés miatt felülvizsgálatot indítványoz, akkor a felülbírálat tárgya – ahogy az jelen ügy kapcsán is történik – annak vizsgálata, hogy az alapügyben eljáró bíróság az adott bűncselekmény (vagy más bűncselekmény) vonatkozásában tévesen zárta-e ki a büntetőjogi felelősségre vonás lehetőségét.

[51] A felmentő rendelkezés támadása esetében a felülvizsgálat törvényi oka szerinti és indítvány által is célzott felülbírálat tárgya a bűnösség, vagyis a büntetőjogi felelősség kérdése az irányadó tényállás alapulvételével

[52] Amennyiben a felülbírálat eredményeként az indítvány – így a megjelölt, illetve hivatalból vizsgálendő felülvizsgálati ok – alapos, akkor főszabályként a Kúriának határozatot kell hoznia és a törvénynek megfelelően meg kell változtatnia a megtámadott határozatot.

[53] Kivétel ez alól:

- a Be. 649. § (2) bekezdés a)-d) pontja szerinti eljárási szabálysértés,
- a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont ac) és ad) alpontjai szerinti – a terhelt felmentését, vagy az eljárás megszüntetését eredményező – anyagi jogi szabálysértés,
- ha az iratok alapján nem lehetséges törvénynek megfelelő határozatot hozni, valamint a Be. 649. § (3)-(5) bekezdés szerinti esetben, ha az eljárás megismétlése szükséges.

[54] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont ac) alpontja esetében tehát a Kúriának a megtámadott határozatot, illetve annak jogsértő részét hatályon kívül kell helyeznie (és az eljárást meg kell szüntetnie, vagy a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságot új eljárásra kell utasítania, vagy pedig az ügyiratokat az ügyészségnek kell megküldenie), megváltoztató határozatot nem hozhat [Be. 663. § (1) bekezdés a), b), c) pont és (2) bekezdés].

[55] Mindezekre tekintettel a felülvizsgálati eljárásban a megtámadott határozat hatályon kívül helyezését eredményezi, ha a jogerős ítéletben megállapított tényállás alapján a

felmentő rendelkezés hozatalára a büntető anyagi jog megsértésével került sor. Jelen ügyben ez a helyzet.

[56] 3.2. A Btk. 372. § (1) bekezdése alapján sikkasztást követ el, aki a rábízott idegen dolgot jogtalanul eltulajdonítja, vagy azzal sajátjaként rendelkezik.

[57] Idegennek az a dolog tekintendő, ami nem az elkövető, hanem más személy tulajdonában áll. A rábízás helyes értelmezése szerint a dolog tulajdonosa (vagy ennek hiányában, illetve akadályoztatása esetén a dologgal rendelkezni jogosult) a tulajdonjog egyik őt megillető részjogosítványát, a birtoklás jogát ruházza át a másik személyre, így a rábízás folytán a dolog birtokba vétele, a dolog feletti tényleges (fizikai) hatalom megszerzése megtörténik. A rábízás nem változtatja meg a dolog feletti tulajdonjogot, hanem annak részjogosultságaiból (birtoklás, használat, hasznok szedése, rendelkezési jog) kizárólag a birtoklás jogát engedi át, a dolog továbbra is a rábízó személy tulajdonában, rendelkezési joga alatt marad. A rábízással a számára idegen dolog az elkövető birtokába jogszerűen került, a rábízás alapján azonban kizárólag a dolog feletti birtoklás részjogosítványát szerzi meg, annak használata, hasznainak szedése, vagy esetleges elidegenítése, a dolog feletti rendelkezés joga továbbra is a rábízónál marad, kivéve, ha ezen egyes részjogosultságokat jogszerűen, jogszabály alapján, szerződéssel vagy egyoldalú jognyilatkozattal a birtokosra ruházza át.

[58] A sikkasztás elkövetési magatartásai a jogtalan eltulajdonítás vagy a sajátkénti rendelkezés. Jogtalan eltulajdonítás esetében az elkövető a dolog feletti rendelkezési jogot olyan módon gyakorolja, hogy annak következtében az eredeti tulajdonállapot megszűnik és egy új jön létre. Lényeges feltétel, hogy az elkövetőt erre jogszabály vagy az arra jogosult rendelkezése nem jogosítja fel.

[59] A sajátkénti rendelkezés pedig akkor valósul meg, ha az elkövető a rábízott, számára idegen dolog vonatkozásában a jogosult felhatalmazása nélkül olyan magatartást tanúsít, amelyre csak a tulajdonos vagy az ő felhatalmazása alapján más, erre feljogosított személy lenne jogosult. Ekként a birtoklás jogán túl egyéb tulajdonosi részjogosultságokat gyakorol anélkül, hogy az a dolog tulajdonjogában végleges változást eredményezne. A sajátkénti rendelkezés megvalósulhat a használat, a hasznok szedése, vagy az olyan rendelkezés jogosultságának gyakorlásával, amely nem jár a tulajdonjogban történő változással, a dolog elidegenítésével (Bfv.I.982/2020/7., Bfv.III.745/2022/10., Bfv.II.411/2023/15.).

[60] A jogtalan eltulajdonítás esetében az elkövető a dolog feletti rendelkezési jogot oly módon gyakorolja, hogy annak következtében az eredeti tulajdonállapot megszűnik, és egy új jön létre. Lényeges feltétel, hogy az elkövetőt e részjogosultság gyakorlására sem jogszabály, sem az arra jogosult nem jogosítja fel (Kúria Bfv.III.39/2021/8.).

[61] E körben jelentőséggel bír – egyetértve a főügyészség indítványában írtakkal – a rábízott idegen dolog jellege is; amennyiben a helyettesíthető dolog – jelen esetben a pénz – konkretizált, rendeltetése meghatározott, a sikkasztás elkövetési tárgyaként funkcionálhat.

[62] A fentiek előrebocsátásával mutat rá a Kúria, hogy az irányadó tényállás alapján egyértelműen megállapítható, miszerint a terheltnek átadott pénzösszegek számára idegen dolognak minősültek, melyeket jogszerűen, a fuvarozási keretszerződésben meghatározottak szerint és rendeltetéssel vett birtokba {Nyíregyházi Járásbíróság 20.B.336/2021/101. számú ítélet [19]-[22] bekezdés; Nyíregyházi Törvényszék 1.Bf.513/2023/9. számú végzés [37], [39], [40] bekezdés}, amikor vállalta, hogy készpénzes értékesítés esetén a szállító átveszi az áru ellenértékét, melyet a meghatározott határidőn belül (1-7 nap) átad a cég 2 részére. A terhelt annak ellenére, hogy tudomással bírt az általa vezetett cég 2012. évtől folyamatosan keletkező, növekvő tartozása összegéről, illetőleg 2018 májusában a cég 2 képviselői felszólították a cég 1 ügyvezetőjeként tartozása rendezésére, az összecszerűség vitatása

mellett fizetési kötelezettségének csupán részben tett eleget, a jogerős ítélet tényállásában meghatározott 36.391.825 forint összeg erejéig tartozása fennmaradt.

[63] A másodfokú bíróság – az elsőfokú bírósággal szemben – megállapította azt is, hogy a terhelt az el nem számolt pénzüsségeket a saját céljaira fordította, ekként ez is a felülvizsgálatban irányadó tényállás része. Ekként az alapján ugyancsak kétségtelen tény, hogy részint a 2012. évben megnövekedett működési költségek miatt a cég 1-nek – minthogy azzal nem rendelkezett – likvid tőkére volt szüksége, ezért harmadik személytől kölcsönt vett fel, amelynek kamatát és egyéb költségeit csak úgy tudta fizetni, hogy a cég 2 részére beszedett vételárösszegeből ideiglenesen visszatartott, melyből fakadóan 2012. december 11. napjával bezárólag 891.250 forint tartozása állt fenn, mely ezt követően tovább növekedett {másodfokú határozat [42], [43], [46], [76] bekezdés}.

[64] Nem vitás továbbá, hogy a terhelt házastársa megbetegedése okából jelentős pénzüsségeket költött férje kezelésére, gyógyszerekre, táplálékkiegészítőkre, orvosi segédeszközökre, ami pénzügyileg megterhelte a családot {másodfokú végzés [44] bekezdés}.

[65] A jogerős ítéleti tényállásból tehát a sikkasztás törvényi tényállási elemei maradéktalanul kitűnnek.

[66] Ennek ellenére a sikkasztás elkövetési magatartásai közül a másodfokú bíróság az eltulajdonítást amiatt nem látta megvalósulni, mert a terhelt nem tagadta el a sértett elől, hogy pénzeszközei nála vannak, annak visszafizetését vállalta és folyamatosan teljesítette {másodfokú ítélet [103] bekezdés}. Ez azonban az eltulajdonítással semmiféle összefüggésben nem áll, annak nem fogalmi eleme, hogy annak a sértett előtt titokban kell történnie és nem teszi semmissé utólagos megfizetésének vállalása, sőt teljesítése sem.

[67] A sajátjaként rendelkezést pedig arra tekintettel zárta ki a másodfokú bíróság, hogy a sértett – pénzügyi vezetője útján – a terhelt magatartásához hozzájárult {másodfokú ítélet [105] bekezdés}. Arra nézve azonban nem állapított meg tényállást, hogy az említett dolgozó jogosult volt-e ilyen nyilatkozat – tartalmilag: szerződés-módosítás – megtételére, és ha igen, az kiterjedt-e a késedelmes fizetés miatt felszabaduló pénzeszközök terhelt általi szabad, saját célra való felhasználására is.

[68] Mindezek azt jelentik, hogy az eljáró bíróságok által az irányadó tényállásból vont, és a büntetőjogi felelősséget kizáró jogkövetkeztetés egyaránt téves, vagyis ismét végig kell vizsgálni a büntetőjogi megítélés megvalósulni látszó esetét a kifejtett érvek mentén. Ebből következően a terhelt felmentésére a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével került sor.

[69] 3.3. A fentebb kifejtettekre figyelemmel a Kúria a hatályon kívül helyezés indokát tekintve nem osztotta a Legfőbb Ügyészség átiratában hangsúlyozott azon érvelést, mely a jogerős ítéleti tényállás felülbírálatra alkalmatlansága okából a Be. 663. § (1) bekezdés b) pontja alapján indítványozta az eljáró bíróságok ügydöntő határozatainak kasszációját. Kétségtelen, hogy a terhelt ügyvezetői jogállásának kezdő időpontját tekintve a tényállás egymásnak ellentmondó adatokat tartalmaz és érdemben is tartalmaz a tényállás hiányos, illetve egymással nehezen összeegyeztethető megállapításokat (például a terhelt személyes költségei és a rábízott cél felhasználása közötti összefüggések tekintetében, illetve a saját célra fordítás érintetlenül hagyása mellett azzal kapcsolatban eltérő tények megállapítása folytán), azonban az indítványban hivatkozott, alapvetően a terhelti tudattartalomra vonható helyes következtetések alapján a másodfokú bíróság által tett tényálláskiegészítés megfelelő részletességgel tartalmazza a törvényes döntés meghozatalához szükséges tényadatokat, így a hatályon kívül helyezés szükségességét a felmentés büntető anyagi jog szabályainak fentebb részletezett megsértése generálta.

[70] 3.4. Az ügy érdemét nem érinti, de megjegyzésre érdemes végül az is, hogy az alapügyben eljáró bíróságok nem csupán szükségtelenül, de az irányadó jogszabályi rendelkezésekkel és belső normatív szabályokkal ellentétesen tüntette fel határozata bevezető részében, valamint határozata oldalainak fejlécén székhelyének megjelölését.

[71] A határozat a Be. eltérő rendelkezésének hiányában bevezető részből, rendelkező részből, jogorvoslati részből, indokolásból és zárórészből áll [Be. 451. § (1) bekezdés]. A bevezető rész tartalmazza – egyebek mellett – a bíróság megnevezését és a bírósági ügy számát [Be. 451. § (2) bekezdés a)-b) pont]. Az alapügyben eljáró bíróságok megnevezése Nyíregyházi Járásbíróság, illetve Nyíregyházi Törvényszék, székhelyének megjelölése nem képezi részét a bíróság megnevezésének.

[72] A bírósági ügyszám pedig az ügy azonosítására szolgáló megjelölés, amely tartalmazza az ügycsoport betűjelét, a lajstromszámot, törve az érkezés évszámával [17/2014.(XII. 23.) OBH utasítás 3. § 38. pont].

[73] A külön íven fogalmazott határozat fejlécében az oldal tetején fel kell tüntetni az oldalszámot arab számmal, középre zárva és az ügyszámot, balra zárva. Az 1. oldalon nincs fejléc és oldalszám [17/2014.(XII. 23.) OBH utasítás 27/A. § (3) bekezdés].

[74] A bíróság székhelyének megjelölése ekként a határozat fejlécében nem szerepeltethető, mint ahogyan szükségtelen a határozat valamennyi oldalán az eljáró bíróság megjelölése is.

[75] 3.5. A Be. 663. § (4) bekezdés b) pontja lehetővé teszi, hogy a Kúria csak a másodfokú bíróságot utasítsa új eljárásra, ha a törvénynek megfelelő határozat a másodfokú bíróság eljárásának megismétlésével is meghozható. Erre akkor kerülhet sor, ha a tényállás hiányosságai a másodfokú bíróság tényállás-helyesbítő eszközeivel [Be. 593. § (1), (2) bekezdés] és a levonható helyes jogkövetkeztésekkel – a pergazdaságossági követelményeket is szem előtt tartva – orvosolhatóak [Bfv.543/2024/13. (BH 2025.106.)]. Jelen esetben ennek valamennyi feltétele adott.

[76] 4. A kifejtett érvek mentén a Kúria – a Be. 660. § (1) bekezdés főszabálya szerinti tanácsülésen, a 655. § (2) bekezdése szerinti összetételben eljárva – a Nyíregyházi Törvényszék, mint másodfokú bíróság ítéletét a Be. 663. § (1) bekezdés a) pontja alapján hatályon kívül helyezte és az anyagi jogi szabálysértést megvalósító másodfokú bíróságot új eljárásra utasította.

[77] A Kúria a Be. 663. § (3) bekezdése szerinti utasításként írja elő, hogy a megismételt eljárásban az elsőfokú ítélet felülbírálata során az eljárási szabályok elsőfokú bíróság általi megtartásának ellenőrzését követően az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megalapozottságát vizsgálja. Részleges megalapozatlanság észlelése esetén annak kiküszöbölésére köteles, a hiányzó ténymegállapítást – így a terhelt ügyvezetői minőségének pontos időpontját, illetve időtartamát érintően – pótolhatja, illetve a téves ténymegállapítást kijavíthatja a Be. 593. §-ában írt korlátok között, az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma, ténybeli következtetés vagy a felvett bizonyítás alapján, ügyelve arra is, hogy kijavítás esetén egyértelműen meghatározza a mellőzött megállapítást is, elkerülve ezáltal azt, hogy egymással össze nem egyeztethető ténymegállapítások egyidejűleg a jogerős ítéleti tényállás részévé váljanak.

[78] A megalapozott, hiánytalan és önellentmondásoktól mentes tényállás alapján szükséges állást foglalni a terhelt büntetőjogi felelőssége és terjedelme, avagy annak hiánya körében.

[79] *A döntés elvi tartalma*

Törvénysértő a felmentő rendelkezés hozatala, amennyiben a másodfokú bíróság által kiegészített tényállásból a sikkasztás törvényi tényállási elemei kitűnnek.

[80] **IV.** A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatát pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

Budapest, 2025. június 19.

Dr. Somogyi Gábor s.k. a tanács elnöke, Dr. Nagy Antal s.k. előadó bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Metzing Márton s.k. bíró

A Kúria Bfv.II.1.435/2024/9. végzése 2025. június 19. napján végleges.

Budapest, 2025. június 19.

Dr. Somogyi Gábor s.k.
a tanács elnöke